

És ahogy ez az emberi faj egészére, éppúgy érvényes annak minden népegységére is. Az emberi folytonosság élteti az egyedet, és szüli újjá és újjá környezetét. A *születés*, ez a Ratkó-kötet mítosza, ebben az aktusban bizonyítja létét az egyes és a nép, a történelem és a jövő, bizonyítják az élők és a holtak is. Ellentétét a természetből idézi: az ős hozza a pusztulást, a tél a kegyetlenséget. De ezek a természet ciklusát követően mind átmeneti állapotot jelentenek; velük szemben a születés, a megújulás tüzetik ki „örökös ékül”, ez az az „új évszak”, mely kellene, melyet a természet és társadalom váltakozó évszakaiból eszményként következtet ki a költő.

Mindez, amit Ratkó verseiből kiolvastunk, részleteiben ismerős, jelentős költők életműfeladatként vállalták nem egy részlet alapos kidolgozását eddig is, nálunk is. Ratkó bizonyítja: a részletelemzés csak az analízist jelenti, az emberi életrecept csak az összhangból, a szintézisből teremthető meg. Az egyes ember lét-drámája csak a közösségben szűnhet meg tragikus kivettség lenni, a közösség sorsát pedig egyként meghatározza a társadalmi-gazdasági fejlődés és a népben-nemzetben megmaradás-megerősödés.

Ratkó lecsupaszított, pontosra tömörített versei, e sokalapú emberség pontos arányaira épülnek. Szinte minden szava fontos: egy-egy kép- vagy mondatvégeredmény így állhat össze a sokfelé figyelő, sok mindent tudomásul vevő részletekből. Az egymást követő szavak szinte egyenként is, külön, egymástól különböző életre kelnek, bevilágítanak egy-egy bonyolult problémába; sorba kötve pedig nemcsak költőileg sikeres, tartalmilag pontos végeredményt hoznak, de összekötik, egymásban megméri és egymáshoz arányosítják legfontosabb problémáinkat. Aki pedig mindezt tudja, az elénk állhat „gyűlöletig hevülve”, vagy „szelíden” mondva verseit, de mindenképp „mosolyogva”, az embert próbáló arányok megtalálójának belső derűjével.

Szinte kíváncsoznak e versek, hogy szavanként izlelgessük őket, életreceptként megtanuljuk összefoglalásaikat. E kötetben vannak jobban sikerült versek és hozzájuk viszonyítva kevésbé tökéletesek, pontosabbra sikeredett megfogalmazások, szebben formált képek, és kevésbé megoldottak — de felesleges vers nincs benne. (*Magvető Könyvkiadó 1970.*)

KABDEBŐ LÓRÁNT

